

РЕЗУЛЬТАТИ САМІТУ США, ЯПОНІЇ ТА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ У КЕМП-ДЕВІДІ

Аліна Гриценко, центр зовнішньополітичних досліджень НІСД

Висвітлено підсумки тристороннього саміту лідерів США, Японії та Республіки Корея у Кемп-Девіді (штат Меріленд, США), проаналізовано ухвалені на ньому документи та прийняті рішення.

Висновки

1. Основна мета зустрічі президентів США, Японії та Республіки Корея (РК) у Кемп-Девіді – обговорити побудову стабільної системи тристороннього політичного, військового та економічного співробітництва, можливих змін влади у США чи Південній Кореї.

2. Зустріч створила для Японії можливість наблизитися до завершення багаторічної конфронтації з Південною Кореєю, позбавитися негативного іміджу, що склався в корейському суспільстві особливо після подій Другої світової війни, та ослабити його вплив, налагодити двосторонню співпрацю між країнами.

3. Сполучені Штати серйозно покращили відносини із союзниками в Індо-Тихоокеанському регіоні (ІТР) та отримали додаткові важелі впливу на майбутніх переговорах з Китаєм.

4. Російсько-українська війна стала одним із важливих питань, відображених у документах саміту. Його часники зобов'язуються й надалі надавати допомогу Україні, запроваджувати скоординовані, жорсткі санкції проти РФ та прискорювати зменшення залежності від російських енергоносіїв.

У Кемп-Девіді (штат Меріленд, США) 18 серпня 2023 р. відбувся тристоронній саміт за участю президентів Сполучених Штатів Америки, Японії та Республіки Корея. Лідери держав заявили про намір відстоювати світовий порядок, заснований на узгоджених правилах, спільних цінностях свободи, прав людини, верховенства права, відігравати ключову роль у забезпеченні безпеки та добробуту в Індо-Тихоокеанському регіоні.

За результатами саміту підписано три документи. Один із них має назву «Зобов'язання про проведення консультацій між Японією, Республікою Корея і США» (*Commitment to Consult*) та спрямований на зміцнення взаємодії з

реагування на спільні та загальні загрози, які зачіпають інтереси сторін. При цьому зазначено, що ці зобов'язання не замінюють чинні двосторонні домовленості між США та Південною Кореєю і США та Японією.

Також укладено всеосяжну угоду – «Дух Кемп-Девіда» (*The Spirit of Camp David*), яка передбачає проведення щорічних тристоронніх зустрічей на рівні глав держав, міністрів закордонних справ, міністрів оборони, міністрів фінансів, радників з національної безпеки. Ці зустрічі будуть спрямовані на налагодження діалогу щодо координації політики, яку сторони – учасники саміту – впроваджують у межах ІТР.

У документі йдеться про необхідність зміцнення стратегічної тристоронньої комунікації між США, Японією та РК на фоні зростання геополітичної конкуренції.

З урахуванням зазначеного контексту сторони домовились про низку заходів, які передбачають: створення робочих груп для боротьби з кіберзагрозами з боку КНДР; координацію зусиль щодо протидії пропаганді та дезінформації; збереження стійких ланцюжків постачання, зокрема напівпровідників та батарей, а також технологічної безпеки та стандартів; розвиток чистої енергетики та енергетичної безпеки, біотехнологій, фармацевтики; розвиток штучного інтелекту, квантових обчислень та наукових досліджень.

Угода «Дух Кемп-Девіда» фіксує намір сторін щільно співпрацювати у майбутньому щодо створення й упровадження пілотних систем раннього попередження про ракетні пуски, розширення обміну інформацією та покращення координації дій стосовно можливих збоїв у глобальних ланцюгах постачання.

Сторони, що підписали цю угоду, висловили **єдність у підтримці України**, яка захищає свою незалежність та свободу в російсько-українській війні. Стверджується, що неспровокована та жорстока агресивна війна Росії проти України похитнула основи міжнародного порядку, і сторони зобов'язуються продовжувати надавати допомогу Україні, запроваджувати скоординовані жорсткі санкції проти РФ та прискорювати зменшення залежності від російських енергоносіїв. «Ми віримо, що тривалим уроком цієї катастрофічної агресивної війни має стати непохитне бажання міжнародного співтовариства підтримувати принципи територіальної цілісності, суверенітету та мирного вирішення суперечок», – зазначено в документі.

Третій документ, підписаний під час саміту, присвячений керівним принципам тристороннього співробітництва. Він так і називається – «**Принципи Кемп-Девіда**» (*Camp David Principles*). Документ стосується співпраці з країнами АСЕАН та малими острівними державами південної частини Тихого океану, у ньому також проголошується готовність розпочати переговори з КНДР без попередніх умов. Йдеться не лише про загрозу розвитку ракетно-ядерної програми Північної Кореї, яка є екзистенційною для всього світу, а й про ключові моменти, важливі для Японії та Південної Кореї, зокрема права людини та гуманітарні питання, у т. ч. негайне вирішення питань викрадень японських підданих

північнокорейськими спецслужбами, затриманих і нерепатрійованих військовополонених.

Учасники саміту підтвердили важливість миру та стабільності в районі Тайванської протоки як неодмінного елемента безпеки та процвітання міжнародного співтовариства. Відзначаючи незмінність основних позицій трьох держав щодо Тайваню, США, РК та Японія закликали до мирного вирішення проблем (між КНР і Тайванем).

Окрім цього, у документі йдеться про намір сторін дотримуватися відкритих та справедливих економічних практик, які сприятимуть фінансовій стабільності, відкритих, доступних та безпечних технологічних підходів, а також координувати діяльність у сфері боротьби зі зміною клімату.

Окремим питанням є підтримка режиму нерозповсюдження ядерної зброї. З цієї метою сторони як учасники Договору про нерозповсюдження ядерної зброї заявили про готовність виконувати свої зобов'язання: «Ми підтверджуємо, що досягнення світу без ядерної зброї є спільною метою для міжнародного співтовариства, і ми продовжуємо докладати всіх зусиль, щоб гарантувати, що ядерна зброя ніколи не буде використана знову».

Також за результатами саміту було оголошено про:

- домовленість про створення каналу зв'язку для оперативного обговорення й реагування на нагальні регіональні проблеми, які загрожують інтересам трьох країн (на рівні заступників міністрів);
- створення консультативного органу з питань політики щодо розвитку системи кооперації у сфері охорони здоров'я (перше засідання має відбутись у жовтні 2023 р.);
- плани щорічного проведення спільних оборонних навчань.

Окремо сторони засудили *«небезпечну та агресивну поведінку на підтримку незаконних морських претензій з боку КНР у Південно-Китайському морі»*. США, РК та Японія висловили рішуче неприйняття будь-яких односторонніх спроб змінити статус-кво у водах Індо-Тихоокеанського регіону, мілітаризації акваторії, використання суден берегової охорони та морської поліції для будь-яких примусових заходів.

За висловом президента Республіки Корея Юн Сок Йоля, зустріч, що відбулася, дозволила інституалізувати і зміцнити систему всеосяжної співпраці між трьома державами. Глава РК очікує, що в подальшому *цей формат стане регіональним консультативним органом*, подібним до структур QUAD (США, Японія, Індія, Австралія) і AUKUS (Австралія, Велика Британія, США).

Серпнева зустріч 2023 р. у Кемп-Девіді має започаткувати створення такої системи тристороннього політичного, військового та економічного співробітництва, яку було би важко зруйнувати у випадку можливих змін влади у США чи Південній Кореї. У разі, якщо за результатами президентських виборів 2024 р. в США перемогу отримає представник Республіканської партії, існує

висока ймовірність того, що побудова такої тристоронньої співпраці може бути припинена. Те саме може статися, якщо до влади в Південній Кореї придуть ліві – представники Демократичної партії «Тобуро», які традиційно не підтримують проамериканську зовнішню політику консерваторів – нині правлячої партії «Сила народу» та Юн Сок Йоля та однозначно виступають проти примирення з Японією.

Для США зустріч у Кемп-Девіді важлива як у зовнішньо-, так і у внутрішньополітичному контексті, зокрема Вашингтон зміцнює союзницькі зв'язки, а президент Дж. Байден отримує додатковий важіль впливу напередодні зустрічі з головою КНР Сі Цзіньпіном, яка, за попередньою інформацією, може відбутися вже цієї осені. Адміністрації США важливо продемонструвати всередині держави дипломатичні успіхи, як і те, що підтримка України не зменшує уваги до зміцнення позицій у Індо-Тихоокеанському регіоні.

Китай виступив із критикою підсумків тристороннього саміту в Кемп-Девіді за участю лідерів США, Японії та Південної Кореї, зазначивши, що «спроби сформувати різні замкнуті угруповання та кліки, так само як і внести блокове протистояння до Індо-Тихоокеанського регіону, однозначно призведуть до протидії з боку інших країн ІТР». Крім того, наголошується, що жодна держава не повинна «прагнути забезпечити власну безпеку за рахунок інтересів у сфері безпеки інших держав, миру та стабільності в регіоні».